

เมื่อสังคมอุดมศรัทธา

ความจริงที่ถูกลืม

ผศ. ชมพู โกวศิริรัมย์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปรากฏการณ์ข้ามปี จากกระแสความรามเทพได้จุดขึ้นจากนครศรีธรรมราชซึ่งถือว่าต้นกำเนิดได้จนกลายเป็นปรากฏการณ์บานปลายขยายวงครอบคลุมในบริบทแห่งสังคมเสียแล้ว หลายรุ่นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค เมื่อวัตถุประสงค์หลักถูกละเลยด้วยศรัทธา หากแต่ว่าเป็นศรัทธาด้วยเงื่อนไขทางการตลาดเข้ามาจัดการปมความอยากให้อุดประกาย วัตถุประสงค์ได้สโลแกนว่า “มิ่งมิถุไว้ไม่จน” มีการนำเสนอสู่สังคมคนรอคอยกำลังใจ รุ่นแล้วรุ่นเล่า แต่ละรุ่นก็ต่างทุ่มงบประมาณในการโฆษณาเป็นเม็ดเงินมหาศาล กล่าวคือ ภายใต้กำลังใจที่ประสงค์ ก็ปรากฏเงื่อนไขเรื่องผลประโยชน์แฝงตัวเข้ามาเคียงข้าง ไม่ว่าจะเป็น รุ่น “โคตรเศรษฐี” “มิ่งมิศรีสุข” “อุดมโชค” “รวย รวย รวย” “คลังเศรษฐี” “อยู่เย็นเป็นสุข” “ชนะมาร” “หัวใจเศรษฐี” “เสริมทรัพย์ เสริมบารมี” “รวยทรัพย์ รวยปัญญา” “โคตรรวย” ฯลฯ

วัตถุประสงค์หลักที่เคลือบด้วยศรัทธาเมื่อนานวันจึงยากที่จะมองเห็นเนื้อแท้ได้โดยที่หลักของการสร้างเครื่องรางหรือวัตถุมงคลมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดหลักธรรม เพื่อยึดเตือนถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณผ่านสัญลักษณ์คือรูปเคารพสื่อถึงเครื่องหมายของความดี พึงดึงเราไม่ให้ห่างจากคุณความดีไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตในทุกๆครั้งที่เราคล้องรูปเคารพไว้ในคอ แต่เมื่อเวลาผ่านไปเจตจำนงแห่งธรรมที่จะนำมาทางสังคมผ่านรูปเคารพในเชิงสัญลักษณ์ของสังคม กลับเป็นใช้เจตจำนงของมนุษย์ผ่านรูปเคารพเพื่อตอบสนองความต้องการของตนโดยไม่ยึดติดในเจตจำนงแห่งธรรม สังเกตจากค่านิยมของการสร้างพระเครื่องจากเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ กลายเป็นอุปสรรคป้องกันภัย หรือเครื่องมือในการดลบันดาลความร่ำรวย

หากพิจารณา ปรากฏการณ์จตุคามรามเทพ มิได้ปรากฏอย่างลอยๆ หากแต่เป็นภาพสะท้อนเชิงภววิสัยเป็นประจักษ์ สังคมกำลังเผชิญกับภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจ ความเลวร้ายทางปัญหาสังคม ผู้คนในชาติขาดความสมัคสมานสามัคคี ประเทศชาติกำลังตกอยู่ในสถานะที่ว่าเกือบล้มละลาย เพราะปัญหาการเมืองเป็นมูลเหตุสำคัญ ผู้คนในสังคมหาทางออกไม่ได้ ไร้ที่พึ่ง ภววิสัยของสังคมเป็นตัวกำหนดรูปเคารพตามวิสัยของมนุษย์(โชค ลากเป็นต้น) ก้าวข้ามวิสัยแห่งเทพและวิสัยแห่งธรรม ซึ่งวิสัยแห่งเทพนั้นเต็มไปด้วยความละเอียดรอบาปยัคคิด ขำเกรงในการกระทำผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง ท้ายที่สุดมีความละเอียดแฉใจที่จกระทำบาปอกุศล มีจิตสำนึกทางการเมืองในฐานะพลเมืองของรัฐ(SUPER –EGO) เมื่อวิสัยแห่งมนุษย์มาเหนือวิสัยแห่งเทพและธรรม สังคมจึงไร้จุดยึดที่เป็นจริงหรือไร้หลักการ บางครั้งใช้หลักกู (EGO) มาเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างขาดจิตสำนึกที่แท้จริงซึ่งเรียกโดยรวมคือหิริ โอตปปะอันเป็นวิสัยแห่งเทพ กระแสความจึงเป็นกระแสที่วิสัยแห่งมนุษย์หรือภาพสะท้อนจากสังคมผ่านองค์เทพที่ไม่ข้องเกี่ยวกับวิสัยแห่งเทพและธรรม เมื่อเป็นเช่นนี้จุดยึด จึงคลาดเคลื่อนจากความจริงที่เป็นจริง หากแต่ถ้ามีความเป็นจริงตามวิสัยแห่งตนแทนที่จะยึดติดในวิสัยแห่งธรรมเป็นเป้าประสงค์ผ่านสัญลักษณ์แห่งองค์เทพขยายวงกว้างในระดับสังคมก็คือสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยวิสัยแห่งธรรม กระแสความรามเทพเป็นภาพสะท้อนสังคมที่อุดมด้วยศรัทธา เป็นศรัทธาที่ยังยึดติดในรูปเคารพ หรือในระดับรองลงมาเป็นสังคมที่ผูกติดในความเชื่อในตัวตนตั่งบุคคลสูง สังเกตจากการที่ผู้คนศรัทธาฟุ้งแน่นเจ้าสำนัก ในตัวผู้นำไม่ผูกติดกับหลักการของบ้านเมือง หรือหลักธรรมวินัยในศาสนาอันเป็นกรอบใหญ่ที่ทุกคนจะต้องเคารพเพื่อควบคุมสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคม อากศรัทธาในรูปเคารพหรือในตัวผู้นำแบบใดๆเลยตัวจากหลักการทำให้สังคมอ่อนแอทางความคิด และขาดความเคารพให้กรอบใหญ่ในสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะสังคมไม่ได้ใช้ทัศน

วิสัยแห่งธรรม หรือทัศนวิสัยภายใต้กรอบแห่งบ้านเมือง หากแต่ว่ายึดคิดในวิสัยของผู้นำเป็นด้านหลัก สังคมไทยเราจึงไม่ก้าวไกลไปสู่การเมืองที่เป็นสถาบัน การทำงานเป็นทีม การยอมรับกฎกติกา การบูชาประจักษ์พอผล การมีรัฐธรรมนูญที่ไม่ต้องถูกฉีกก่อนกาลอันควร อาการที่ผู้คิดในวิสัยผู้นำมันซึ่งอันตรายเป็นยิ่งนักหากตัวตนซึ่งเป็นผู้นำไม่มีวิสัยแห่งธรรม เป็นอันตรายที่เปิดช่องให้ผู้นำนั้นๆอาศัยมวลชนที่อ่อนในวิสัยแห่งหลักการ บวกกับศรัทธาเป็นม่านบังความจริงมาเป็นแนวร่วมอันมีนัยทางการเมือง จากกระแสความรามเทพผู้กระแสดความจงรักภักดีต่ออดีตผู้นำนั้น เป็นความเหมือนที่ที่สังคมยังมากด้วยศรัทธา เป็นความเหมือนในวิถีทางที่กลไกตลาดได้แสดงผลอย่างเต็มที่ และเป็นความเหมือนที่สังคมได้สะสมความไม่รู้ไม่เข้าใจในรูปเคารพ ไม่ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมืองด้วยจิตสำนึกอย่างแท้จริง หากแต่ว่าไหลไปตามกระแสผู้นำ บทเรียนเมืองไทยครั้งนี้คงต้องเริ่มความคิด ความเข้าใจของประชาชนเท่านั้นจึงจะนำพาประเทศจากภาวะทางสังคมที่เรียกว่า สังคมที่อุดมศรัทธา แต่ล้ำปัญญา สังคมวิ่งเต้นไร้ชั้นตอน สังคมอ่อนวอนขาดการกระทำ และสังคมเรียกร้องแต่ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยจิตสำนึกที่แท้จริง หากไม่เริ่มที่จุดนี้แล้วกระแสความและกระแสศรัทธาในตัวผู้นำก็ไม่ซบหายสุดท้ายของสังคม บุคคลหรือรูปเคารพเช่นอดีตผู้นำและจตุคามรามเทพพร้อมจุดกระแสได้ เพราะสังคมยังมีเชื่อแห่งความไม่รู้ไม่เข้าใจสนิทมั่น ที่กล่าวว่ามีได้หยุดแก่ศรัทธา ความเชื่อเป็นสิ่งไม่ตีไปหมดเพราะนั่นเป็นสิทธิ์ส่วนบุคคลแต่ทั้งนี้สังคมต้องผ่านไปการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในหลักการของบ้านเมืองหรือหลักธรรม(อามิสบูชา ปฏิบัติบูชา) จึงเป็นเป้าประสงค์แห่งสังคมในอุดมคติ

ถ้ามอง ‘จตุคามรามเทพ’ เป็นโปรดัคส์ทางการตลาดแห่งบริษัทเทวดาจำกัด (มหาชน) ก็ต้องถือว่าเป็นโมเดลทางการตลาดที่น่าทึ่ง (People – จุดกระแส, Product – พิมพ์สวย พิธีดี, Price – ปั้นราคา, Place – ร้านริมทางถึงออนไลน์, Promotion – สื่อทุกแขนงช่วยประโคม) เพราะนอกจากจะช่วยพยุงให้ระบบเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดปัจจุบันสามารถดำเนินต่อไปได้แล้ว (ถ้าคิดเทียบจีดีพีของประเทศไทย อยู่ที่ประมาณสองล้านล้านบาท ตกอยู่ประมาณ 1.5% ของ GDP) ยังก่อให้เกิดมูลค่าทางจิตใจผ่านมาสู่มูลค่าของเงินแบบไม่มีที่สิ้นสุด อย่างไรก็ตาม อยากให้คนไทยได้ประโยชน์ที่สูงกว่านั้น สูงกว่าระดับ ‘ศรัทธา’ จนก้าวขึ้นสู่ระดับ ‘ปัญญา’ ทุกครั้งที่ห้อยจตุคามรามเทพก็ให้ระลึกถึงหลักธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปในขณะเดียวกัน ให้ดำเนินชีวิตแต่ละวันด้วยความไม่ประมาท มุ่งมั่นทำแต่ความดี เพราะถึงคราวที่กรรมมาเยือนก็ไม่มีเทพเจ้าองค์ใดมาช่วยเราได้